

OSZTATLAN TÖRTÉNELEM TANÁR SZAK
SZAKMAI ZÁRÓSZIGORLAT
TÉTELSOR (új és modernkor)

1. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. A Magyar Királyság újjászervezése és helye a Habsburg Birodalomban. A magyar korona országainak köz- és államigazgatási viszonyai, a rendi intézmények.
2. Demográfiai és etnikai változások a 18. században. Mária Terézia és II. József reformjai. Társadalmi változások: a rendi társadalomból a polgári társadalom felé
3. A kultúra és művelődés változásai a 18–19. században. A nemzeti ébredési mozgalmak és a nemzetiségi kérdés jelentkezése.
4. A gazdaság átalakulása Magyarországon a 18–19. században. Magyarország helye a Habsburg Birodalom gazdasági rendszerében. A napóleoni háborúk hatása. A gazdasági élet új jelenségei a reformkorban.
5. A francia forradalom és a napóleoni háborúk. Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatának alapkérdései. A nagyhatalmi együttműködés céljai és rendszere a bécsi kongresszus nyomán.
6. Az ipari forradalom és hatásai. Az ipari forradalmak legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés), néhány találmánya és a gyáripár kezdetei. Az ipari forradalmak társadalmi hatásai (demográfia, életmód, nők helyzete)
7. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában. A korszak főbb eszmeáramlatainak (liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus) jellemzői. A német és az olasz egység.
8. Gyarmatok és gyarmattartók a 19. század közepétől az első világháborúig. Az Amerikai Egyesült Államok polgárháborúja és nagyhatalommá válása. A szövetségi rendszerek kialakulása.
9. A reformkor fő kérdései, Széchenyi és Kossuth reformprogramja. A nemzeti eszme a reformkorban. A rendi országgyűlés és a megyerendszer működése.
10. Forradalom és szabadságharc. A forradalom és szabadságharc nemzetközi keretei. Az áprilisi törvények. A szabadságharc főbb katonai és politikai eseményei. Népek, nemzetiségek (pl.: németek, zsidók, szlávok) szerepe a forradalom és szabadságharc eseményeiben.
11. A kiegyezéshez vezető út. A kiegyezés tartalma és értékelése. A polgári állam kiépülése és politikai rendszere. A dualista rendszer válsága.
12. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában. Gazdasági változások a dualizmus korában. A magyar polgárosodás társadalmi, gazdasági jellegzetességei, sajátosságai. Budapest világvárossá fejlődése.
13. Népek, nemzetiségek (pl.: zsidók, németek) szerepe a modernizációban. Etnikai viszonyok és a nemzetiségi kérdés a dualizmus korában. Társadalmi és életmódbeli változások a dualizmus korában.
14. Az első világháború és következményei. Az első világháború (hadviselő, frontok, a háború jellege). Az első világháborút lezáró békerendszer. A gyarmatok helyzete.
15. A két világháború közötti időszak politikai, gazdasági és társadalmi viszonyai Európában. A világgazdasági válság és a New Deal.
16. A fasiszmus és a nemzetiszocializmus ideológiája. A náci Németország és olasz fasiszta állam létrejötte és berendezkedése. A bolsevik forradalom Oroszországban. A kommunista ideológia és a sztálini diktatúra a Szovjetunióban.

17. Nemzetközi kapcsolatok a két világháború között. A második világháború előzményei, főbb jellemzői, hadi és diplomáciai eseményei. A holokauszt.
18. Magyarország az első világháborúban, a Monarchia felbomlása, az őszi forradalom és a tanácsköztársaság. A trianoni békediktátum és következményei.
19. A Horthy-korszak. Az ellenforradalmi rendszer kiépülése és konszolidációjának legfontosabb lépései. A politikai rendszer főbb jellemzői.
20. Társadalmi, gazdasági, ideológiai kérdések. Az antiszemitizmus megjelenési formái és a „zsidókérdés” Magyarországon. Társadalom és életmód Magyarországon a két világháború között. A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika.
21. A válság és hatása: a belpolitikai élet változásai az 1930-as években. A '30-as évek külpolitikája és a területi revízió lépései.
22. Magyarország a második világháborúban. Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel. A holokauszt Magyarországon.
23. A kétpólusú világ kialakulása. A hidegháborús szembenállás, keleti és a nyugati blokk főbb politikai, gazdasági, társadalmi jellemzői. Az ENSZ létrejötte, működése.
24. Nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (berlini válság, Korea, Kuba, Vietnam). A „harmadik világ”. A gyarmati rendszer felbomlása. A közel-keleti helyzet összetevői, az izraeli állam.
25. A kétpólusú világrend megszűnése. A kétpólusú világrend megszűnése; a Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése; Németország újraegyesítése. Az európai integráció. Az Európai Unió alapelvei, intézményei és működése. Az európai integráció főbb állomásai (bővülés és mélyülés).
26. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak. Az egypárti diktatúra működése, a gazdasági élet és a mindennapok jellegzetességei a Rákosi-korban.
27. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei; a megtorlás. A magyar forradalom nemzetközi jelentősége és összefüggései.
28. A rendszer jellemzői a Kádár-korszakban, gazdaság és társadalom, életmód és mindennapok. A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak.
29. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés. A rendszerváltozás főbb eseményei. A piacgazdaságra való áttérés és következményei. A közjogi rendszer átalakítása (1990-2011).
30. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság. A határon túli magyarság a 20. században. Demográfiai változások Magyarországon 1945-től.

Kötelező alapirodalom a vizsgához

Hahner Péter: A régi rend alkonya. Panem, Bp. 2005. Bebesi György (szerk.): A hosszú 19. század rövid története. Bocz, Pécs, 2010. Valamint: Ormos Mária-Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Osiris, Bp. 1998. Martin Roberts: Európa története 1789-1914. Az ipari forradalom és a liberalizmus kora. Akadémiai, Bp. 1992. Cameron, R. A világgazdaság története. Maecenas, Bp. 1994. Kennedy, P. A nagyhatalmak tündöklése és bukása. Akadémiai, Bp. 1992. Poór János (szerk.): Kora újkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, Budapest, 2000. Diószegi István (szerk.): Egyetemes történeti szöveggyűjtemény 1789–1914. Korona Kiadó, Budapest, 2001.

Katus László: A modern Magyarország születése. Magyarország története, 1711-1914. Pécs, 2009. KÖNYVEK ÉS TANULMÁNYOK: Gözsy Zoltán: A magyar történetírás története. Jegyzet, kézirat, 2007. Elérhető a coospace-n. Szerb Antal: Magyar irodalomtörténet. Bp., több kiadás. A korszakhoz tartozó fejezetek SZÖVEGYGYŰJTEMÉNY: PAJKOSSY Gábor (szerk.): Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény. Bp., Osiris, 2006. ATLASZOK: Történelmi Világtalasz, Cartographia, több kiadás Stiefel Történelmi Atlasz, Stiefel, 1995. több kiadás Irodalomtörténeti Atlasz, Cartographia, 2000.

20. századi egyetemes történet, 1890–1995.: 1. 2. 3. köt. (szerk.) Diószegi István, Harsányi Iván, Krausz Tamás, Német István. Korona Kiadó, Budapest 1995. Fischer Ferenc: A két pólusú világ. A Kelet-Nyugat, Észak-Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai, 1941–1991. Dialóg-Campus Kiadó, Budapest 2005. Kennedy, Paul: A nagyhatalmak tündöklése és bukása: Gazdasági változások és katonai konfliktusok. Akadémiai Kiadó, Budapest 1992, 243-507.o. Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Osiris Kiadó, Budapest 2003. Az európai integráció története, 1945-2003: Dokumentumok és kommentárok. Szeged: JATEPress, 2003.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. Ormos Mária: Magyarország a két világháború korában (1914-1945). Csokonai Kiadó, Debrecen, 1998. Gyáni Gábor — Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 169-356. Valuch Tibor? Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris Kiadó, Budapest, 2000. Romsics Ignác: Volt egyszer egy rendszerváltás. Rubicon könyvek, Budapest, 2003.